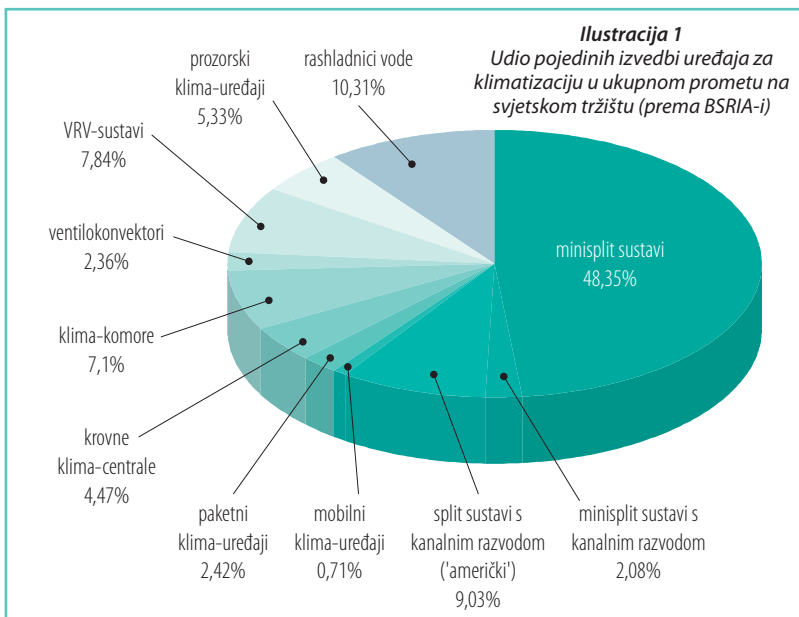

STANJE NA TRŽIŠTU UREĐAJA ZA KLIMATIZACIJU U 2008. GODINI

Prelstavajući strane stručne časopise, ponekad je teško zaključiti jesu li na svjetskom tržištu opreme za klimatizaciju u 2008. godini ostvareni pozitivni ili pak negativni rezultati. Naime, podaci iz raznih izvora nerijetko se značajno razlikuju. Ipak, moglo bi se reći da je na svjetskom tržištu te godine ostvaren promet uređaja i opreme za klimatizaciju (svih izvedbi i veličina) iznosio 70 milijardi dolara, što unatoč svemu, u odnosu na prethodnu godinu predstavlja porast za 14%.

Prema podacima koje je u svojoj godišnjoj analizi objavilo britansko Udruženje za istraživanja i informacije u graditeljstvu (BSRIA), ukupan promet uređaja i opreme za klimatizacije u 2008.

godini na svijetu iznosio 70 milijardi dolara, što u usporedbi s prometom iz 2007. od 61 mlrd. dolara predstavlja povećanje za čak 14% (tablica 1).

Pri tome treba reći da BSRIA uređaje i opremu za klimatizaciju prema izvedbi dijeli u osam osnovnih skupina (od kojih se neke mogu podijeliti na više podskupina):

- prozorski klima-uređaji
- mobilni klima-uređaji
- split sustavi
- sustavi s promjenjivim volumenom radne tvari (VRV-sustavi ili VRF-sustavi)
- krovne klima-centrale
- rashladnici vode
- klima-komore
- ventilokonvektori.

Promatraju li se pojedine izvedbe po ostvarenom prometu, najveći je promet ostvaren u području koje BSRIA zajednički naziva 'kućnim uređajima za klimatizaciju', i koje obuhvaća prozorske i mobilne klima-uređaje, split sustave i VRV-sustave, a on je 2008. godine iznosio 53,1 mlrd. dolara ili 76% ukupnog svjetskog prometa. Potom slijede rashladnici vode s prometom od 7,22 mlrd. dolara ili 10% udjela, klima-komore s prometom od 4,98 mlrd. dolara i 7% udjela, krovne klima-centrale s prometom od 3,13 mlrd. dolara i 5% udjela te ventilokonvektori s prometom od 1,66 mlrd. dolara i 2% udjela na svjetskom tržištu (il. 1 i 2).

Najveće povećanje prometa pri tome je ostvareno u području krovnih klima-centrala s 31% i VRV-sustava s 15%, dok je promet u području mobilnih klima-uređaja smanjen za 3%.

Treba napomenuti da se podaci o prometu koje je objavila BSRIA osnivaju na prihodima od prodaje uređaja i opreme kupcima (veleprodaji, maloprodaji, instalaterima i krajnjim korisnicima) te ne uključuju troškove ugradnje.

Svjetsko tržište malih uređaja za klimatizaciju

Promet i prodaja 'malih' uređaja za klimatizaciju u svakom su slučaju najvažniji podatak o (ne)uspješnosti cijelog svjetskog tržišta opreme i uređaja za klimatizaciju. Uostalom, prema spomenutim podacima BSRIA-e, na njemu je 2008. godine ostvaren promet od 53,1 mlrd. dolara, odnosno 76% ukupnog prometa.

izvedbe	promet, mlrd. dolara		promjena
	2007.	2008.	
prozorski klima-uređaji	3,61	3,731	3%
mobilni klima-uređaji	0,51	0,496	-3%
split sustavi	31,679	35,564	12%
VRV-sustavi	4,774	5,488	15%
krovne klima-centrale i split sustavi s kanalnim razvodom	8,335	10,912	31%
rashladnici vode	6,63	7,221	9%
klima-komore	4,542	4,967	10%
ventilokonvektori	1,454	1,656	14%

Tablica 1

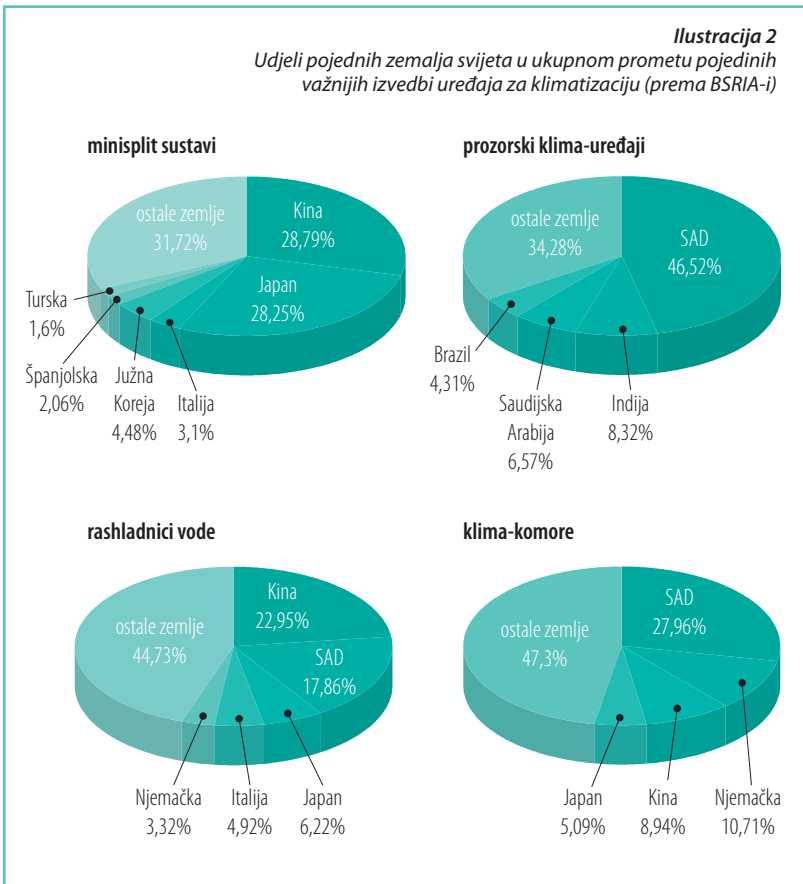
Ostvareni promet nekoliko najvažnijih izvedbi uređaja za klimatizaciju u svijetu u 2007. i 2008. godini (prema BSRIA-i)

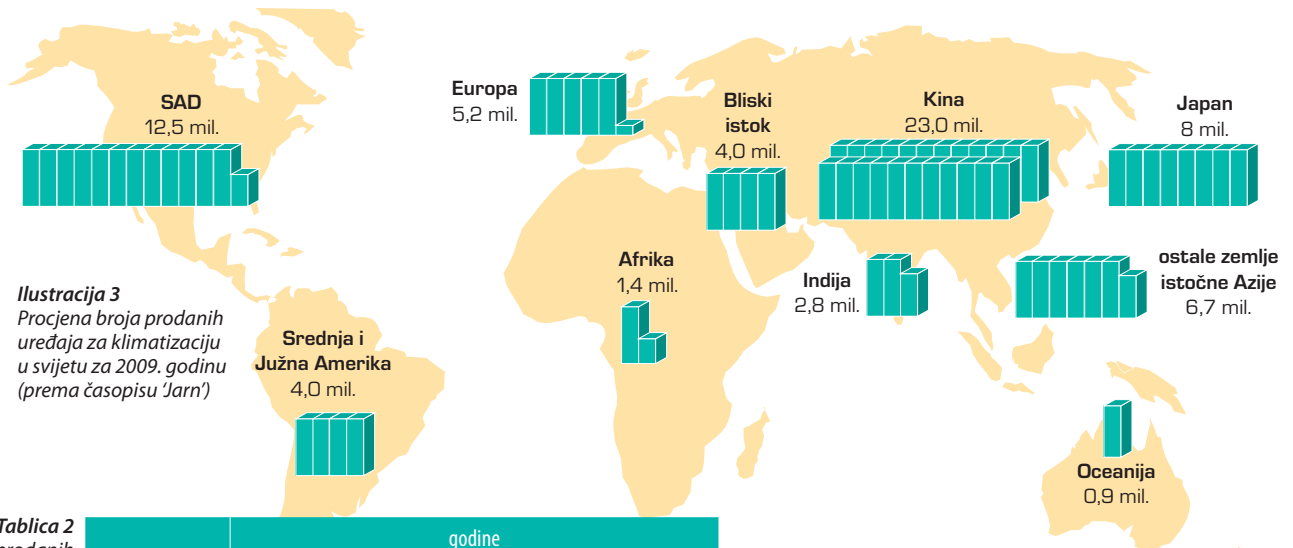
Ipak, kada se radi o 'malim' uređajima za klimatizaciju, mora se napomenuti da postoje značajna odstupanja podataka o ostvarenom prometu i broju prodanih uređaja u različitim izvornicima.

Primjerice, ugledni japanski stručni časopis za tehniku klimatizacije 'Jarn' koji svake godine također objavljuje podatke o stanju na tržištu uređaja i opreme za klimatizaciju potkraj svibnja ove godine objavio je posebno izdanje pod nazivom 'Svjetsko tržište uređaja za klimatizaciju u 2008. godini' prema kojem se tržišni rezultati nipošto ne bi mogli nazvati uspješnima. Pri tome treba reći da 'Jarn', za razliku od BSRIA-e, u 'male' uređaje za klimatizaciju ubraja i krovne klima-centrale i da svoje podatke temelji na broju prodanih uređaja, a ne na ostvarenom prometu.

No, 'Jarn' ističe da je nakon nekoliko godina stalnog rasta na svjetskom tržištu tih uređaja u 2008. došlo do pada jer je u odnosu na 2007. prodaja smanjena za 4% pa je u svijetu prodano 76 mil. uređaja (tablica 2). Isto tako, još se lošiji rezultat najavljuje za 2009. godinu, pri čemu prve procjene govore o smanjenju za 8% zbog čega bi do kraja godine moglo biti prodano svega 70 mil. uređaja (il. 3).

Kada je riječ o prodaji malih uređaja za klimatizaciju u pojedinim zemljama i područjima

Ilustracija 3
Procjena broja prodanih uređaja za klimatizaciju u svijetu za 2009. godinu (prema časopisu 'Jarn')

Tablica 2
Broj prodanih malih uređaja za klimatizaciju na vodećim svjetskim tržištima u posljednjih nekoliko godina (prema časopisu 'Jarn')

zemlje	godine					
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. (procjena)
	broj prodanih uređaja, mil.					
Kina	20,0	19,5	20,2	24,5	23,2	23,0
SAD	12,9	16,6	17,0	16,9	15,2	12,5
Japan	7,7	8,3	8,4	8,0	8,6	8,0
europske zemlje	5,3	6,0	7,4	8,6	7,8	5,2
ostale zemlje (*)	12,3	13,6	17,7	20,7	20,5	21,3
ukupno	58,2	64,0	70,7	78,7	75,3	70,0

Legenda:
(*) - Odnosi se na ostale azijske (bez Japana i Kine) te zemlje Srednje i Južne Amerike, Afrike i Oceanije.

svijeta, prema podacima koje je objavio 'Jarn', njihov se redoslijed s obzirom na broj prodanih uređaja nije promijenio. To znači da je i u 2008. godini Kina s ukupno 23,2 mil. prodanih uređaja zadržala prvo mjesto, iako je u odnosu na prethodnu godinu opseg prodaje smanjen za 5%. Pri tome bi vrijedilo napomenuti da je 2008. godine Kina bila najveći svjetski izvoznik malih uređaja za klimatizaciju jer je iz nje izvezeno čak 35,6 mil. uređaja, što znači da je iz Kine, zapravo, potjecalo čak 78% uređaja koji su te godine prodani u svijetu. Na drugom mjestu po broju prodanih uređaja, kao i ranijih godina, nalazi se SAD, gdje je bilo prodano 15,2 mil. uređaja (od čega čak 8,9 mil. prozorskih klima-uređaja!), ali uz smanjenje opsega prodaje u odnosu na 2007. godinu za 10%. Treće mjesto s 8,6 mil. prodanih uređaja drži Japan, gdje je u 2008. godini ostvareno povećanje opsega prodaje i to za 8%, dok je na četvrtom mjestu Europa sa 7,8 mil. prodanih uređaja i smanjenjem prodaje za 9%. Uz to, u još 16 zemalja svijeta je tijekom 2008. godine prodano više od 0,5 mil. uređaja za klimatizaciju (tablica 3).

Podatke o ostvarenom prometu pojedinih izvedbi 'malih' uređaja za klimatizaciju objavila je BSRIA. Primjerice, najveći promet u području minisplit sustava ostvaren je u Kini (9,749 mlrd. dolara) i Japanu (9,566 mlrd. dolara), a potom slijede Južna Koreja (1,517 mlrd. dolara), Italija (1,049 mlrd. dolara), Španjolska (0,697 mlrd. dolara) i Turska (0,542 mlrd. dolara). Kada se pak radi o split sustavima koji su spojeni na kanalni razvod,

po ostvarenom je prometu na prvom mjestu SAD (4,889 mlrd. dolara), a zatim UAE (0,242 mlrd. dolara), Indija (0,178 mlrd. dolara) i Španjolska (0,086 mlrd. dolara). U području prozorskih klima-uređaja SAD je također na prvom mjestu s prometom 1,749 mlrd. dolara, odnosno s 47% ukupnog udjela, a potom slijede Indija (0,313 mlrd. dolara), Saudijska Arabija (0,247 mlrd. dolara) i Brazil (0,162 mlrd. dolara).

Zanimljivi su i podaci o prodaji VRV-sustava u svijetu u 2008. godini koje je objavio 'Jarn'. Pri tome se ističe da je prodano ukupno 480 000 VRV-sustava, što u usporedbi s 2007. godinom predstavlja povećanje za 19% (tablica 4). U europskim je zemljama prodano oko 103 000 uređaja uz povećanje opsega prodaje za 14%, a svakako bi treba naglasiti da je došlo do konačnog prodora VRV-sustava na američko tržište na kojem je 2008. godine prodano 9000 uređaja, uz povećanje opsega prodaje za golemih 64%.

Europsko tržište malih uređaja za klimatizaciju

Podatke o opsegu prodaje, odnosno o broju prodanih uređaja na europskom tržištu malih uređaja za klimatizaciju u 2008. godini objavio je 'Jarn' (što znači da se pod takvim uređajima podrazumijevaju i krovne klima-centrale).

Zanimljivo je pri tome da 'Jarn' smatra da je na europskom tržištu te godine ostvaren pad prometa za 9%, odnosno da je prodano tek 7,8 mil. uređaja. Kao glavni razlozi za takav rezultat ističu se ponešto ugodnije (tj. ne tako vruće) ljeto 2008. godine, ali i prve naznake nadolazeće gospodarske krize. Kako se tek u nekoliko europskih zemalja mogu vidjeti prvi znaci gospodarskog oporavka, 'Jarn' za 2009. godinu predviđa još lošije rezultate, odnosno smanjenje opsega prodaje za čak 33%, odnosno prodaju svega 5,2 mil. uređaja.

Ako se promatraju pojedine izvedbe 'malih' uređaja za klimatizaciju na tržištima europskih zemalja (pri čemu je, zapravo, mjerodavno osam zemalja: Francuska, Grčka, Italija, Njemačka

Rusija, Španjolska, Turska i Velika Britanija), u 2008. godini najviše je prodano split sustava: 5,484 mil. uređaja ili 87% ukupnog broja prodanih uređaja (tablica 5). Ipak, trebalo bi napomenuti da je u području split sustava u svih sedam spomenutih zemalja prodaja smanjena i to u prosjeku za 15 - 20%, a jedino je povećana u Rusiji i to za golemih 50%. Također je zanimljivo da u tzv. sunčanim zemljama kao što su Grčka, Italija, Španjolska i Turska na split sustave otpada čak 90 - 98% prodaje, dok je prodaja prozorskih ili mobilnih klima-uređaja gotovo zanemariva. Za razliku od toga, u Francuskoj, Njemačkoj i Velikoj Britaniji na split sustave otpada 70 - 83% prodaje, a vrijedilo bi spomenuti da je u 2008. godini u Njemačkoj prodano tek nešto manje mobilnih klima-uređaja (115 000) od split sustava (118 000). Razlozi za to možda se mogu potražiti u razlikama u mentalitetu i načinu razmišljanja 'Sjevernjaka' i 'Južnjaka'. Dok 'Južnjake' zanima samo da im uvijek bude ugodno, bez obzira na troškove, ali i da imaju 'bolji, ljepši, veći uređaj od susjeda', 'Sjevernjacima' je mnogo važnije nabaviti jeftinije rješenje koje će moći koristiti upravo kada je stvarno potrebno.

Svjetsko tržište velikih uređaja za klimatizaciju

Pod pojmom 'veliki' uređaji za klimatizaciju različiti izvornici podrazumijevaju različite izvedbe uređaja. Tako 'Jarn' u njih ne ubraja krovne-klima centrale, dok ih BSRIA ubraja. Ipak, od svih izvedbi 'velikih' uređaja, BSRIA je objavila podatke samo za rashladnike vode i klima-komore.

Tako je u 2008. godini ukupan ostvareni promet u području rashladnika vode u svijetu iznosio 7,221 mlrd. dolara, pri čemu je ponovno na prvom mjestu bila Kina s prometom od 1,657 mlrd. dolara ili 23% udjela u prometu. Nakon Kine slijede SAD s prometom od 1,289 mlrd. dolara, Japan s prometom od 0,449 mlrd. dolara, Italija s prometom od 0,335 mlrd. dolara i Njemačka s prometom od 0,024 mlrd. dolara.

Ukupni promet u klima-komora u svijetu je 2008. godine iznosio 4,967 mlrd. dolara, pri čemu je najviše ostvareno u SAD-u (1,391 mlrd. dolara), a potom slijede Njemačka (0,533 mlrd. dolara) i Kina (0,445 mlrd. dolara). ■

Tablica 5
Broj prodanih pojedinih izvedbi malih uređaja za klimatizaciju na vodećim europskim tržištima u 2008. godini (prema časopisu 'Jarn')

zemlje	izvedbe				
	split sustavi	VRV-sustavi	prozorski klima-uređaji	mobilni klima-uređaji	krovne klima-centrale
Francuska	323 000	12 300	8700	44 600	1530
Grčka	486 000	9000	-	1000	180
Italija	1 360 000	11 000	13 000	117 000	3500
Njemačka	118 000	11 000	12 000	115 000	350
Rusija	1 200 000	7600	200 000	85 000	180
Španjolska	820 000	10 600	16 400	23 000	2700
Turska	1 000 000	6700	1650	1500	1000
Velika Britanija	177 000	19 000	1550	52 000	2000
ukupno	5 484 000	87 200	253 300	439 100	11 440

Tablica 3
Zemlje u kojima je 2008. godine prodano više od 500 000 uređaja za klimatizaciju (prema časopisu 'Jarn')

zemlja	godine	
	2007.	2008.
	broj prodanih uređaja	
Kina	24,5 mil.	23,2 mil.
SAD	16,9 mil.	15,2 mil.
Japan	8,0 mil.	8,6 mil.
Europa	8,6 mil.	7,8 mil.
Indija	2,2 mil.	2,5 mil.
Brazil	1,8 mil.	2,1 mil.
Koreja	1,8 mil.	1,6 mil.
Saudijska Arabija	1,4 mil.	1,5 mil.
Argentina	1,1 mil.	1,5 mil.
Indonezija	1,1 mil.	970 000
Tajvan	880 000	865 000
Australija	820 000	800 000
UAE	560 000	800 000
Malezija	620 000	785 000
Tajland	830 000	700 000
Meksiko	600 000	639 000
Pakistan	615 000	620 000
Hongkong	500 000	580 000
Iran	600 000	550 000
Filipini	500 000	504 000

(CCI/BL)

zemlja	broj prodanih uređaja
Kina	162 000
Japan	105 000
Koreja	40 000
Velika Britanija	17 000
Francuska	15 000
Španjolska	12 000
Italija	11 000
Njemačka	11 000
SAD	9000
Rusija	8000
Australija	8000
Singapur	7000
Tajvan	6000
Turska	6000

Tablica 4
Vodeće zemlje po prodaji VRV-sustava u svijetu u 2008. godini (prema časopisu 'Jarn')